

MIRCO JIVCOVICI LA 85 DE ANI

Personalitate reprezentativă a slavisticii românești, specialist de seamă în domeniul sârbocroatisticii, istoric literar, promotor al relațiilor culturale româno-iugoslave, dascăl neobosit, apreciat de generații întregi de studenți, tălmăcitor înzestrat al creațiilor literare de marcă din literatura sârbă, croată și slovenă, șef de catedră timp de aproape un deceniu, profesorul dr. Mirco Jivcovici a împlinit la 28 mai 2006 vârsta de 85 de ani.

Născut în 1921 la Foeni, județul Timiș, Mirco Jivcovici absolvă Liceul pedagogic din Timișoara (1934-1941), desăvârșindu-și în perioada postbelică studiile filologice la București. Din 1950 este redactor-șef în cadrul redacției de limba sârbă la E.S.P.L.A. În același an își începe cariera didactică universitară la Facultatea de Filologie din București, la început în calitate de conferențiar, ulterior, din 1980, ca profesor universitar, până la pensionarea sa (1986). Este membru în diferite organisme de prestigiu în plan național și internațional (Uniunea ziariștilor din România, Uniunea scriitorilor din România, Asociația Slaviștilor din România).

Nevoit de circumstanțele vremii să se ocupe, la începutul activității sale, de aproape toate ramurile filologiei din cadrul secției de sârbocroată a Catedrei de limbi slave de la Universitatea din București, profesorul Mirco Jivcovici s-a dedicat ulterior, o dată cu formarea tinerelor cadre didactice, istoriei literaturii sârbe și croate, precum și cercetării relațiilor literare și culturale româno-sârbe. Indiferent de disciplina predată, Domnia sa a dovedit o pregătire profesională temeinică, un talent și tact pedagogic deosebit, reușind nu numai să transmită cunoștințe, să trezească și să mențină în permanență interesul studenților pentru disciplinele respective, ci și să le formeze și să le dezvolte deprinderile și priceperile de analiză lingvistică și literară.

Doctor în filologie (1971) cu teza *Dositej Obradović în contextul relațiilor sârbo-române/ Dositej Obradović u kontekstu srpsko-rumunskih odnosa*, profesorul Mirco Jivcovići se va apleca cu multă pasiune asupra acestei tematici, concretizate într-un temeinic studiu monografic, apărut la Ed. Kriterion (București, 1972). Nu este întâmplător faptul că autorul acestui volum, bănățean de origine, a abordat tocmai această personalitate culturală a iluminismului sârb, Dositej Obradović, născut pe teritoriul țării noastre, în localitatea Ciacova. Lucrarea, bazată pe un bogat aparat științific, precum și pe o minuțioasă cercetare arhivistică, constituie o contribuție de preț, reprezentând, prin stilul cursiv și prin modul atractiv de prezentare a datelor și faptelor, un studiu accesibil unui cerc larg de cititori. Ecourile acestei apariții editoriale sunt cunoscute atât în presa din țara noastră, cât și în cea din străinătate.

Neobosit descoperitor de date și mărturii noi privind relațiile culturale româno-iugoslave, excelent exeget al operei literare a numeroși scriitori clasici și contemporani sârbi, croați și sloveni, prof. Mirco Jivcovići oferă în cartea sa, *Svedočanstva o srpsko (jugoslovensko)-rumunskim kulturnim i književnim odnosima/ Mărturii despre relațiile culturale și literare sârbo (iugoslavo)-române*, București, Ed. Kriterion, 1976 (premiată de Uniunea Scriitorilor din România în 1977), fapte și date culese de-a lungul anilor din arhivele din țară și din străinătate. Volumul reprezintă o panoramă vastă a vieții și activității pe teritoriul țării noastre a numeroase personalități culturale de primă mărime din Iugoslavia, printre care îi amintim pe Vuk Stefanović Karadžić, Djura Jakšić, Branko Radičević, Jovan Sterija Popović, Veljko Petrović, Ivo Andrić, Jovan Dučić, Vojislav Ilić, Miloš Crnjanski, Dušan Vasiljev ș.a. Studiile de dialectologie cu privire la graiul sârb de pe teritoriul românesc întregesc un sumar bogat, oferind aspecte semnificative privind interferențele spirituale româno-sârbe. Și acest volum a fost bine primit de critica literară din țară și străinătate. Mai mult chiar, criticul Lazar Ćurčić, în recenzia la acest volum, apreciază cartea ca fiind una de referință pentru viitorii cercetători literari ai operei lui M. Crnjanski, V. Ilić, sau D. Vasiljev și își exprimă în același timp regretul că astfel de lucrări nu apar în coeditare. De asemenea, rezultatele cercetărilor graiurilor sârbești din Banat, pe baza investigațiilor de teren ale

prof. dr. Mirco Jivcovići și ale colaboratorilor săi, au fost preluate ca atare în *Dialectologia* reputatului lingvist Asim Peco.

Volumul care încheie ca un corolar aceste cercetări de interferențe culturale, *Nama u amanet /Nouă în zălog*, București, Ed. Kriterion, 1991, cuprinde o biobibliografie, riguros întocmită, a unor nume de referință din spațiul spiritual sârb și croat care au cunoscut țara noastră, precum și pagini alese din creația acestora. Amintim aici pe I. Andrić, M. Crnjanki, J. Dučić, V. Ilić ș.a.

O contribuție la fel de însemnată a prof. Mirco Jivcovići, de data aceasta pe tărâm lexicografic, o constituie elaborarea (în colaborare cu prof. dr. Dorin Gămulescu) a *Dicționarului sârbocroat-român*, publicat de Ed. Științifică din București și Ed. Libertatea din Pancevo. Cunoscut fiind faptul că un dicționar își dovedește valoarea printr-o întrebuințare îndelungată, ne luăm permisiunea să cităm aprecierea făcută la apariția sa de către Alexandru Graur („România literară”, 1971, nr. 6, pag. 108-109): „Un sondaj operat în câteva pagini luate la întâmplare mi-a arătat că noul dicționar este superior celor similare (cu traducere din sârbocroată în alte limbi) pe care le foloseam până acum (...). Impresia pe care mi-a făcut-o este excelentă”. Beneficiarii acestui dicționar pot confirma această apreciere.

Fără să insistăm asupra numeroaselor contribuții științifice cu prilejul diferitelor simpozioane și congrese naționale și internaționale, publicate în reviste de specialitate, trebuie să menționăm faptul că Domnia sa este prezent în diverse lexicoane și dicționare, cu articole substanțiale (*Jugoslavenski književni leksikon*, *Bio-bibliografski rečnik*, *Srbi u svetu-ko je ko 1996/1999*, *Scriitori și lingviști timișoreni*).

În activitatea sa de pionierat în domeniul editării, ca primul redactor-șef al redacției sârbe în cadrul E.S.P.L.A., între anii 1950-1968, inițiator al tălmăcirilor în și din limba română, prof. Mirco Jivcovići s-a remarcat de-a lungul anilor și ca un traducător înzestrat, având în palmaresul său peste 15 volume de traduceri (unele în colaborare) din limbile sârbă, croată și slovenă, ale unor scriitori de marcă cum ar fi B. Nušić, M. Krleža, A. Isaković, I. Tokar ș.a.; unele piese de teatru au fost publicate, altele au fost traduse pentru radio și televiziune.

Pedagog înnăscut, sub îndrumarea căruia s-au format generații de elevi și studenți, prof. Mirco Jivcovici a lucrat neobosit la elaborarea a numeroase manuale, culegeri și alte auxiliare didactice destinate școlilor cu predare în limba sârbocroată, cât și a unor valoroase cursuri universitare în domeniul lingvistic și literar, ale căror ediții, revizuite de-a lungul anilor, constituie și astăzi momente de referință în procesul de predare.

În calitatea sa de șef de catedră, (1977-1986), Domnia sa a depus eforturi stăruitoare pentru buna organizare și desfășurare a procesului didactic, în ciuda vicisitudinilor vremii, reușind să organizeze manifestări științifice periodice, sub formă de simpozioane internaționale româno-iugoslave de mare prestigiu, dedicate interferențelor lingvistice și literare.

Se cuvine a fi amintite aici și calitățile de om și coleg ale profesorului Mirco Jivcovici, care se remarcă prin putere de muncă, energie debordantă, spirit excelent de organizare, franchețe, promptitudine, suflet generos, un om pe care poți să te bazezi oricând, calități profesionale și umane care i-au adus stima și aprecierea tuturor celor care îl cunosc și un binemeritat prestigiu în slavistica românească. Realizarea cea mai mare rămâne, însă, cu certitudine, contribuția la formarea a generații și generații de profesori.

La împlinirea a 85 de ani de viață, studenții și colegii Domniei sale îi urează multă sănătate, viață lungă și un călduros „La mulți ani”.

Octavia Nedelcu

Bibliografie selectivă

I. LUCRĂRI ȘTIINȚIFICE

a) Volume

- Curs de limba sârbocroată contemporană*, I, *Fonetică*, București, E.D.P., 1962, 144 p.
Dositej Obradović u kontekstu srpsko-rumunskih odnosa, București, Ed. Kriterion, 1972, 296 p.
Istoria literaturii sârbe și croate, sec. XX, București, Tip. Univ., 1974, 254 p.
Svedočanstva o srpsko (jugoslovensko)-rumunskim kulturnim i književnim odnosima București, ed. Kriterion, 1976, 350 p.
Nama u amanet, București, Ed. Kriterion, 1991, 320 p.

b) Auxiliare didactice

- Limba sârbocroată. Curs practic*, I, TUB, 1953, 90 p.
Limba sârbocroată. Curs practic, II, TUB, 1954, 274 p.
Dicționar sârbocroat-român, București-Pancevo, 1970, 690 p., coautor
Antologija srpske i hrvatske književnosti, I, București, 1971 (1985), 224 p.
Antologija srpske i hrvatske književnosti, II, București, 1972 (1985), 350 p.
Mic dicționar sârbocroat-român, București, Ed. Sport-Turism, 1981, 740 p.
Mic dicționar român- sârbocroat, București, Ed. Sport-Turism, 1986, 722 p.
Dicționar sârbo(croat)-român, Timișoara, Helicon, 1994, 574 p.
Dicționar român-sârb (croat), Timișoara, Helicon, 1994, 543 p.
Dicționar sârb-român și român-sârb, București, Teora, 1999, 314 p.

c) Studii, articole publicate în volume și reviste

- Vuk Stefanović Karadžić*, „Novi život”, Timișoara, 1957, nr. 2, p. 53-59
Cuvânt înainte la vol. *Haiducul Stanco* de Janko Veselinović, București, Ed. Tineretului, 1958, p. 5-14
Relațiile de prietenie ale poporului sârb cu popoarele vecine oglindite în poezia populară sârbă, „Romanoslavica”, I, 1958, p. 262-272
Unele observații cu privire la graiul sârb din comuna Svinița, „Novi život”, 1956, nr. 2, p. 55-83
Dositej Obradović, București, Ed. Științifică, 1959, 66 p.
Književnost u službi naroda, „Novi život”, 1959, nr.1, p.38-43

- Studiu introductiv* la vol. *Sânge stricat* de B. Stanković, București, E.S.P.L.A., 1959, p.5-16
- O govorima Srba i Hrvata u Banatu*, „Novi život”, 1961, p.77-85
- Dositej Obradović*, „Novi život”, 1961, nr. 1, p. 46-53
- Dositej Obradović*, în vol. *Studii de literatură universală, II*, București, 1961, p. 127-140
- Cuvânt înainte* la volumul *În vâltoare* de B. Ćosić, București, E.L.U., 1961, p.5-16
- Studiu introductiv* la vol. D. Obradović, *Pagini alese*, București, E.S.P.L.A., 1961, p. 5-29
- O govorima Srba i Harvata u Banatu*, „Novi život”, 1961, nr.1, p. 82-90
- Janko Veselinović*, „Novi život”, 1962, nr. 2, p. 45-51
- Studiu introductiv* la vol. *Poezii* de V. Ilić, București, E.S.P.L.A., 1962, p. 5-23
- Studiu introductiv* la vol. *Luptătorii* de J. Veselinović, București, E.S.P.L.A., 1962, p. 5-28
- Cuvânt înainte* la vol. *Popa Cira și popa Spira* de S. Sremac, București, E.L.U., 1963, p. 5-12
- Studiu introductiv* la vol., *Cununa munților* de P.P. Njogoš, București, E.S.P.L.A., 1963, p. V-XXII
- Branisla Nušić, hroničar svoga doba*, „Književni život”, 1964, nr. 2, p. 44-53
- Studiu introductiv și Tabel cronologic* la vol. *Un individ suspect* de B. Nušić, București, E.L.U., 1964, p.5-38
- Smrt Smail-age Čengića, spev o oslobodilačkoj borbi protiv Turaka*, „Kolo”, Zagreb, 1965, nr.9-10, p. 478-489
- Articolul postpus la adjective în graiul sârbesc din Svinița*, SCL, 1969, nr. 1, p. 62-69
- Dositej Obradović și românii*, în *Actele simpozionului dedicat relațiilor sârbo(iugoslave)-române*, Vârșeț-Pancevo, 1971, p. 464-485
- Scritorul clasic sârb Miloš Crnjanski și Timișoara*, „Banatske novine”, Timișoara, 1972, nr. 3196, 31 mai, p. 12-13
- Sovjeti zdravago razuma a lui Dositej Obradović în limba română*, „Analele Societății de limba română”, Pancevo, 1972/73, p. 219-228
- Dositej Obradović în Banat*, AUB, Limbi slave, 1973, p. 25-37
- Iz Dositejevog detinjstva*, „Kovčević”, XI, Belgrad, 1973, p. 15-31
- Aleksa Šantić*, „Književni život», 1974, nr. 2, p.33-38
- Aspecte inedite ale activității poetului sârb Vojislav Ilić la Turnu-Severin*, în vol. *Raporturi literare româno-slave*, TUB, 1975, p. 207-229
- Noi date despre șederea la Timișoara a lui Miloš Crnjanski*, în „Analele Societății de limba română”, Zrenjanin, 1976, p. 137-143
- Čovek koji je nadrastao svoje vreme. Jovan Skerlić*, „Književni život”, 1977, nr. 2, p. 52-62
- Fabulele lui Dositej Obradović în versiunea lui Dimitrie Țichindeal*, „Analele Societății de limba română”, 8, Zrenjanin, 1977, p. 282-320

Govori Srba i Hrvata u našoj zemlji. Nove težnje i orijentacije (comunicare la al VIII-lea Congres Internațional al slaviștilor, Zagreb, 1978), AUB, Limbi slave, II, 1977, p. 5-14

Marele titan - Miroslav Krleža, „Književni život”, 1978, nr. 2, p. 67-73

Kosta Abrašević, „Književni život”, 1979, nr. 1, p. 58-69

Tragika bola i borbenosti otpora – Djura Jakšić, „Književni život”, 1979, nr. 1, p. 38-48

Scriitorii Veljko Petrović și Prežihov Voranc despre România, în *Analele Simpozionului româno-iugoslav*, București, 1979, p. 245-255

II. TRADUCERI

- 6 volume de traduceri din sârbocroată